

Erdélyi Levente

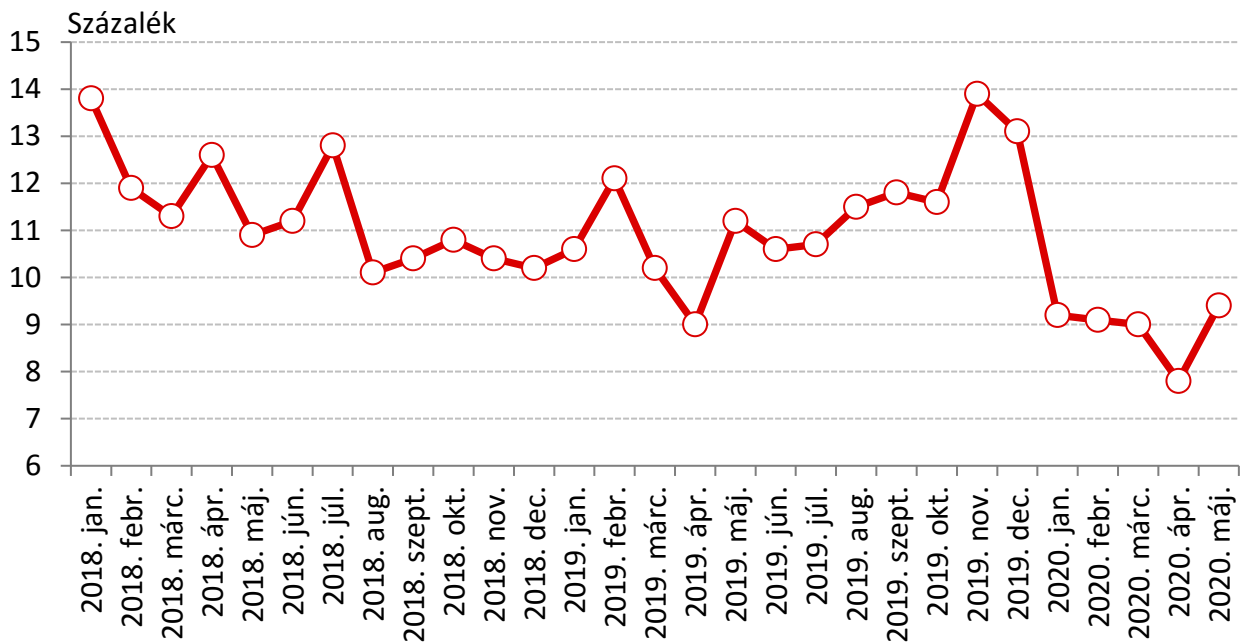
Mit mutatnak az áprilisi és májusi béradatok?

Az áprilisi és májusi hónapokban átlagosan 8,6 százalékkal emelkedett a bruttó átlagkereset hazánkban, vagyis továbbra is jelentős növekedést mutat historikus és nemzetközi összevetésben egyaránt. A részmunkaidős foglalkoztatás emelkedésének ideiglenes torzításait kiszűrve a régió leggyorsabb bérnövekedését regisztrálhattuk Magyarországon, ami érdemben meghaladja az inflációt. A reálbérek emelkedése fontos támasza lehet a lakossági fogyasztás és a GDP gyors visszapattanásának.

A koronavírus-járvány okozta keresletcsökkenés és kínálati akadályok számos formában kényszerítették alkalmazkodásra a vállalatokat, amelynek egyik következménye a bérdinamika mérséklődése. A vállalatok leépítéssel, fizetés nélküli szabadsággal, a munkaidő csökkentésével, kényszerszabadsággal vagy a bérek újratárgyalásával reagáltak a hirtelen bevételkiesésre.

A koronavírus-járvány gazdasági következményei ellenére a hazai bérimdex csak enyhe lassulást mutatott az elmúlt hónapokban. A magyar gazdaságban a nominális és reálbérek 2016 óta jelentősen emelkedtek a feszes munkaerőpiaci kondícióknak és a bérmegállapodáshoz kapcsolódó intézkedéseknek (adócsökkentések, minimálbér-emelések) köszönhetően. 2019-ben a béremelkedés üteme átlagosan 11,4 százalék volt és az év eleji (január-februári) adatok alapján erőteljes, 9 százalék körüli bérdinamikára lehetett számítani 2020-ban is. A koronavírus-járvány felülírhatta volna a folyamatokat, de nem ez történt. 2020 április-májusban (a koronavírus által leginkább sújtott időszakban) a teljes munkaidősekre vonatkozó bruttó átlagkereset a nemzetgazdaságban 8,6 százalékkal nőtt az előző év azonos időszakához képest. Figyelemre méltó, hogy az első negyedévhez képest ez csupán 0,5 százalékpontos lassulást jelent, ami a megváltozott gazdasági körülményekhez képest elenyészőnek tekinthető.

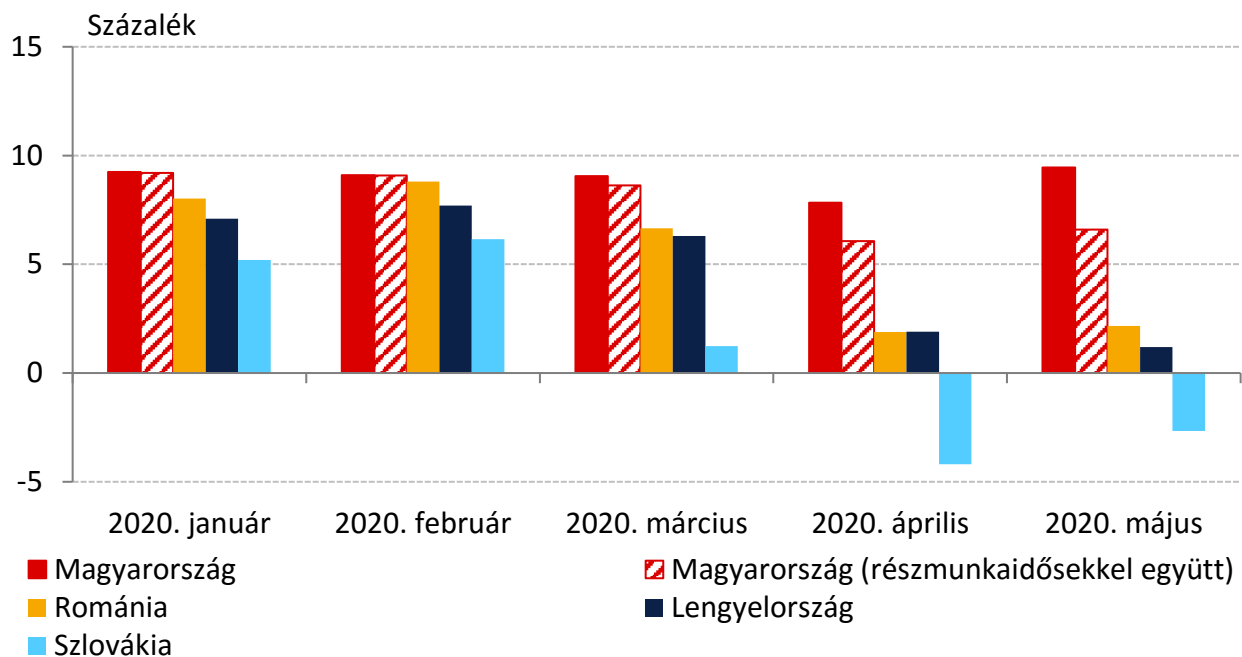
1. ábra: A bruttó átlagkereset éves változása a nemzetgazdaságban

Forrás: KSH

Magyarország az első negyedévet követően továbbra is a régió éllovasának számít a bérnövekedés tekintetében (1. ábra). Romániában 2,0, Lengyelországban 1,6 százalékos bérnövekedést regisztráltak az áprilisi és májusi hónapok átlagában (a lengyel béradatok kizárólag a versenyszektorra vonatkoznak havi frekvencián). Szlovákia esetében az átlagkereset még 4,2 százalékkal nőtt az egy évvel korábbi értékhez képest az első negyedévben, de áprilisban (-4,2 százalék) és májusban (-2,7 százalék) már csökkent éves összevetésben. A régiós béradatok eltérő módszertannal kerülnek számszerűsítésre, a különbség elsősorban a részmunkaidősök kezeléséből fakad.

2. ábra: A bruttó átlagkereset éves változása régiós összehasonlításban

Megjegyzés: Csehországra havi frekvencián nem áll rendelkezésre béradat.

Forrás: nemzeti statisztikai hivatalok alapján MNB-gyűjtés

A vállalatok egy része a munkaerő tartalékolása (csökkentett munkaidő) mellett döntött a megváltozott gazdasági körülmények miatt, azaz a korábban teljes munkaidőben dolgozókat rész munkaidős viszonyban foglalkoztatták tovább. A munkahelyek megőrzése kiemelt célkitűzése a gazdaságpolitikának, ezért a koronavírus következtében kialakult gazdasági helyzetben a kormányzat támogatja a rész munkaidős foglalkoztatást.

A rész munkaidőben dolgozók arányának megváltozása hatással van a bérindexre, főleg gyors gazdasági változások esetén. A bruttó átlagkeresetet a KSH a teljes munkaidős alkalmazottakra számítja, így a mutató nem veszi figyelembe a munkaidő változásából eredő bérváltozást. A rész munkaidősök arányának emelkedésével az egy alkalmazottra jutó átlagbér éves dinamikája valójában nagyobb mértékben lassul, mint ami a statisztikából látszik. Számításaink szerint a teljes munkaidős bérindex 2,3 százalékponttal felfelé torzít a rész munkaidősödés következtében. Ilyen mértékű torzításra korábban még nem volt példa.

A rész munkaidőseket tartalmazó bérindex, azaz az összes béremelés mértéke számításunk szerint átlagosan 6,3 százalékot tett ki áprilisban és májusban, így a bérek vásárlóértékének növekedése a visszaeső gazdasági teljesítmény ellenére folytatódott. Összességében az áprilisi adatok tükrében a hazai bérdinamika a járvány

ellenére is erős maradt, így támasza lehet a gyors gazdasági kilábalásnak. A régiós országokkal ellentétben a keresetek vásárlóértékének emelkedése folytatódott. A lakossági fogyasztás és a GDP helyreállása szempontjából kiemelkedő jelentősége van a bérezési folyamatok alakulásának.

„Szerkesztett formában megjelent a portfolio.hu oldalon 2020. augusztus 6-án.”